

Klinisk undervisningsmottagning, KUM

Anne Ericsson
Överläkare i ortopedi

KUM är en enhet på akutmottagningen på KS i Solna avsedd för interprofessionell klinisk träning av läkar- sjukgymnast - och sjuksköterskestudenter.

Hur KUM startade

KUM startades 1999 som del av ett KI-lett projekt för att bereda studenter från olika utbildningsprogram möjlighet att träna samarbetet över yrkesgränserna under mottot "Träna tillsammans för att arbeta tillsammans", samtidigt som de får praktisk träning i sitt kommande yrke och en ökad insikt om sin roll i vården.

Bakgrunden till projektet var att tidigare rapporter, bland annat från WHO, visat att en övervägande del av de misstag som begås inom vården beror på bristande kommunikation mellan olika yrkesföreträdare. Med ökande specialisering och fokus på patientsäkerhet, hade det blivit uppenbart att utbildningen måste inkludera förmåga till teamwork för ett säkrare och effektivare utnyttjande av resurserna.

I samband med att sjuksköterskeutbildningen införlivades i KI i slutet på 1990-talet, beslöts därför att införa interprofessionell klinisk träning för läkar-, sjuksköterske-, arbetsterapi- och sjukgymnaststudenter. Kursen skulle för läkarstudenternas del utgöra en del av ortopedikursen på kirurgterminen (termin 8), och för de övriga en del av den sista terminen på deras respektive utbildningar.

Hösten 1998 startades en KUA (Klinisk Undervisningsavdelning) på Södersjukhuset, Danderyds sjukhus och Huddinge sjukhus efter modell från Linköpings Hälsouniversitet, som 1996 hade startat en studentledd vårdavdelning där studenter från olika vårdprogram i slutskedet av sin utbildning tränade tillsammans under handledning.

KS fick klartecken att pröva ett alternativ inom den öppna vården. På vårterminen 1999 kunde vi starta KUM på akutmottagningen, en egen del av akuten där studenterna i team och under handledning kan ta emot och sköta enklare akuta ortopediska fall, från ryggskott och distorsionsskador till enklare frakturfall.

Starten var inte problemfri, bland annat på grund av lokalbrist. KUM fick till att börja med en expedition på ca 9 kvm, där handledarna och studentteamet, sammanlagt 7-8 personer, hade att sköta all undervisning och administrativt arbete. Trots trånga lokaler och ont om utrymme för patienter, blev gensvaret från studenterna överväldigande positivt. Även

akutledningen uppskattade att studenterna hade en fredad "vrå" och att KUM dessutom avlastade det vanliga flödet av enkla fall.

Utvecklingen av KUM

Så småningom kunde KUM beredas större utrymmen och de stadigt positiva utfallet i studentenkäterna ("Mera KUM!", "Inför KUM även på andra kurser") bidrog till att vi 2004 kunde utvidga KUM med en enhet för kirurgiska fall (KirurgKUM) och 2006 en enhet för medicinska fall (MedicinKUM). På så vis kunde vi också möta önskemålet från sköterskeutbildningarna om flera utbildningsplatser.

Handledarrollen skiljer sig något från den vanliga. Undervisningsformen på KUM är studentaktiverande. Studenterna förväntas att med så stor självständighet som möjligt ta hand om patienterna - tillsammans och med utgångspunkt från vars och ens yrkesroll. De tar anamnes, undersöker patienterna och diskuterar i teamet om vad som ska göras och presenterar därefter en handlingsplan för handledarna. Studenterna ska kunna föreslå och argumentera för föreslagna åtgärder. Som handledare ska man inte bara stötta den egna studenten. Tillsammans med de övriga handledarna ska man också ha uppsikt över hur teamarbetet fungerar och ge stöd och uppmuntran till samarbetet över yrkesgränserna.

Varje KUM-enhet har egen expedition på akutmottagningen med plats för det administrativa arbetet och diskussioner inom teamet och med handledarna. För att stärka studenternas samarbete och också deras förmåga att organisera sitt eget arbete inleds varje dag med en samling. Frågor om kommunikation och samspel inom teamet diskuteras tillsammans med handledarna. Då ges också tillfälle till återkoppling både inom teamet och för återkoppling mellan team och handledare.

Två studentteam per enhet arbetar i skift, dagpass alternerande med kvällspass. På så vis har KUM med tre enheter igång, kunnat ge interprofessionell utbildning åt drygt 100 läkarstudenter, 150 sjuksköterske- och 30 sjukgymnaststudenter årligen.

Ända från starten och fram till dags dato har studenternas utvärderingar av KUM legat i topp.

Verksamheten har varit unik och väckt intresse internationellt. KUM har tagit emot studiebesök från Danmark, England och Australien. Inför öppnandet av NKS, finns dock en del orosmoln. En verksamhet av det aktuella slaget har behov av akuta fall som inte är alltför komplicerade, vilket strider mot visionen om det högspecialiserade sjukhuset, där det även kan komma att bli remisstväng på akutmottagningen. Det återstår att se hur den frågan ska lösas.